

# Teijon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman yhteenveto

## Suunnittelualueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Teijon kansallispuisto, Salo, 3543 ha.

## I Suunnittelualueen yleiskuvaus

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta. Hoidon ja käytön suunnittelu keskittyy valtion hallinnassa oleville alueille.

Metsähallitus hallinnoi suunnittelualueen maita ja yleisiä vesialueita. Varsinais-Suomen ELY-keskus antaa lausunnon luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisista Natura-alueille tai sen läheisyyteen suunniteltavien hankkeiden vaikutusten arvioinnista. ELY-keskus ottaa vastaan Luonnonsuojelulain 35b §:n mukaiset ilmoitukset Natura-alueeseen vaikuttavista toimenpiteistä ja voi tarvittaessa kieltää tai rajoittaa toimenpiteen toteuttamista.

Teijon kansallispuisto sijaitsee hemiboreaalisella kasvillisuusvyöhykkeellä Mathildedalin, Teijon ja Kirjakkalan kylissä Salon kaupungissa Varsinais-Suomen maakunnan kaakkoisosassa. Kansallispuisto perustettiin vuonna 2015 ja sen pinta-ala on 3543 ha. Suurin osa kansallispuistosta kuuluu Teijon ylänkö (FI0200086) nimiseen Natura 2000 -alueeseen, mutta siihen kuuluu myös Natura-verkostoon kuulumattomia alueita. Kansallispuistoa edelsi Teijon retkeilyalue, joka perustettiin vuonna 1991, ja lakkasi kansallispuiston perustamisen yhteydessä. Suunnitelma koskee ainoastaan Metsähallituksen hallinnoimia kansallispuistoon kuuluvia tai siihen liitettäviä alueita.

Teijon kansallispuisto sijaitsee Salon Perniössä vanhassa kulttuuriympäristössä. Aluekokonaisuuteen kuuluu jylhiä kallioalueita, järviä, erityyppisiä soita, korpipainanteita sekä erilaisia metsätyyppejä jalopuumetsistä karuihin kankaisiin. Alue on ylänköä, jonka järvet ovat yli 30 metriä merenpinnan yläpuolella. Karut silokalliot kohoavat korkeimmillaan 80 metriin ja lakialueilta avautuu järville kauniita näköaloja. Alueella on myös paljon soistumia, joiden koko vaihtelee kallionlakien pienistä rämpäpaineista lähes sadan hehtaarin suo-alueeseen Puolakka- ja Matildanjärvien välissä. Lisäksi alueeseen kuuluu Hamarinjärven itäpuolinen laaja suoalue sekä Punassuo. Suot ovat pääasiassa karuhkoja rämeitä ja nevoja, mutta alueella on myös pari rehevämpää korpea ja runsasravinteinen lähdeletto. Alueen metsät eivät ole kovin monimuotoisia eivätkä edustavia alueella tapahtuneiden hakkuiden

jäljiltä. Kallionlakien harvat männiköt ja muutamat soistuneet, korpimaiset metsät ovat luonnontilaisimpia. Lehtoalueita esiintyy jonkin verran, edustavimpana näistä Sahajärven länsipuolella oleva lehto. Alueella sijaitsevat järvet ovat niukkaravinteisia ja ruskeavetisiä. Alueen järvet ovat enimmäkseen padottuja. Padot ja alueen lukuisat hiilimiilut liittyvät vuonna 1686 perustettujen Teijon ja Kirjakkalan ruukkien toimintaan. Kirjakkalan ruukki-alueen 1800-luvulta peräisin olevat hirsirakennukset on kunnostettu alkuperäiseen ulkoasuunsa 2000-luvun alussa. Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen: Alueen edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin Teijon retkeilyalueelle, joka lakkasi parin vuoden sisällä sen valmistumisesta alueen muuttuessa retkeilyalueesta kansallispuistoksi. Tämän vuoksi, myös suunnitelman toteutus jäi keskeneräiseksi.

## II Keskeiset arvot ja uhat

Arvojen määrittely perustuu alueen nykytilan tarkasteluun, ja keskeisiksi arvoiksi on määritelty:

- Teijo kansallispuisto muodostaa tärkeän metsä, kallio, suo ja järvikokonaisuuden. Alue on tärkeä monimuotoisuuskeskittymä manneralueen ja saaristovyöhykkeen välillä. Teijon harjumetsät ovat osa Hyyppärältä Jurmoon jatkuvaa reunamuodostumaa eli kolmatta Salpausselkää.
- Teijon kansallispuisto sijaitsee hemiboreaalisella kasvillisuusvyöhykkeellä ja muodostaa laajan ja monipuolisen metsä-, suo- ja järviluontokokonaisuuden. Alueelta on kartoitettu 15 Natura-luontotyyppiä, joiden kattama pinta-ala on tällä hetkellä 53 % kansallispuiston pinta-alasta. Kansallispuistolla on merkitystä etenkin erilaisten metsien, silikaattikallioiden, soiden ja pienvesien Natura-luontotyyppien suojelemissa. Luontotyyppi-inventointien päivittämisellä ja ennallistamis- ja luonnonhoitoa jatkamalla Natura-luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee. Kansallispuistosta on löydetty 2 luontodirektiivi liitteen II lajia eli liito-orava ja saukko sekä 3 liitteen IV lajia. Lajistokartoituksilla varmistetaan, että direktiivilajeista sekä uhanalaisten lajien populaatioista ja esiintymisestä on hyvät tiedot.
- Kansallispuiston kulttuuriperintökohteet liittyvät suurelta osin Teijon ja Kirjakkalan ruukkien toimintaan. Sen jälkeensä jättämät arvokkaat rakennukset sekä arkeologiset kohteet muodostavat arvokkaita ja kertovia kulttuuriympäristöjä. Kirjakkalan ruukkikylä ja Sahajärven laaja arkeologinen kohde ovat suosittuja käyntikohteita. Alueen lukuisista hiilimiiluista osa sijaitsee aivan reittien varsilla näyttäytyen kävijöille osana luontoympäristöä. Kirjakkalan ruukkikylän osalta arvon kuvaus koskee siltä osin, ellei Metsähallitus päädy luopumaan sen rakennuskannasta.
- Teijon kansallispuiston on monipuolinen, suosittu ja helppo lähes ympärivuotinen retkeilykohde. Kansallispuiston palveluverkosto on rakennettu pitkälti retkeilyalueen aikana. Kansallispuistoon tehdään sekä muutaman tunnin päiväretkiä että yön ylittäviä retkiä. Sinne tullaan rentoutumaan niin lähialueelta kuin kauempaa Turusta ja pääkaupunkiseudulta. Kaupungistuminen ja luontoretkeilyn suosio synnyttävät kasvavaa painetta luonnossa virkistäytymiselle. Vierailujen päämotiveja ovat luonnon

kokeminen sekä luonnon rauha ja puhtaus. Alueen vetovoima perustuu saavutettavuuteen, vaihteleviin luonnon- ja kulttuurimaisemiin sekä runsaaseen, helpon retkeilyn mahdollistavaan retkeilyinfraan. Kansallispuiston ympärillä olevat ruukkikylät monipuolisine palveluineen sekä esiteollisen ruukkikauden jäljet kansallispuiston maisemassa, kuten padot, järvet ja hiilimiilut, lisäävät osaltaan koko seudun vetovoimaa.

- Metsähallituksen tehtävä on mahdollistaa vastuullista luontomatkailua ja tuottaa kävijöille asiakasarvoa tavalla, joka ei heikennä luonnon tai kulttuuriperinnön suojeluarvoja. Teijon kansallispuisto sijaitsee matkailullisesti kehittyneellä alueella, jossa luontomatkailun merkitys edelleen kasvaa. Asiakkaat ovat sekä kotimaisia että kansainvälisiä matkailijoita. Kotimaan matkailijoista suurin osa tulee pääkaupunki-seudulta ja Varsinais-Suomesta. Saman päivän aikana on mahdollista samoilla niin soilla, metsissä kuin järvien rannoilla sekä nauttia historiaa henkivien ruukkikyläiden palveluista. Kansallispuistoa ja sitä kehystävät ruukkikylät muodostavat houkuttelevan matkailualuekokonaisuuden, joka tarjoaa monenlaista tekemistä ja näkemistä. Kattavimmat ja monipuolisimmat matkailupalvelut ovat Mathildedalin ruukkikylällä.
- Alue on tärkeä ja keskeinen hirven ja valkohäntäpeuran metsästysalue, mikä on huomioitu kansallispuistoa perustettaessa. Matildanjärveen istutetaan kirjolohta vuoden 2025 loppuun, joka on ollut yksi alueen vetovoimatekijöistä. Muilla järvillä vapaa-ajankalastus on suosittua.

### III Tavoitteen asettelu

#### Suunnitelman päämäärät

Suunnitelmassa alueen hoidolle ja käytölle asetetaan seuraavat **päämäärät** ja tavoitteet (•):

Eräharrastus ja -kulttuuri on sopusoinnussa alueen suojelu- ja muiden käyttöarvojen kanssa.

- Hirvi- ja valkohäntäpeurakantoja hoidetaan kestävästi osana laajempaa kannanhoitoa ja kansallispuiston muuhun käyttöön sopeutettuna sekä niin että hirvieläinkannoista johtuvia liikennevahinkoja sekä vahinkoja maa- ja metsätaloudelle vähennetään.
- Metsästystornien käyttö ja ylläpito yleisen turvallisuuden kannalta sekä kannanhoidollisen metsästyksen edellytyksenä.
- Matildanjärvi toimii virkistyskalastuskohteena vuoden 2026 kevääseen saakka. Huhtikuusta 2026 alkaen järvi olisi kalastettavissa yleiskalastusoikeuksin ja sitä ylläpidetään helppona ja kaikille kalastamisesta kiinnostuneille mielekkäänä alueena.

Teijo ekologinen kokonaisuus säilyy.

- Teijon ekologinen kokonaisuus vahvistuu ja alue säilyy askelkivenä mantereen ja saaristovyöhykkeen välillä.

Teijon luonto- ja lajistoarvot turvataan.

- Vedenalaisten inventointien ja seurantojen tieto on kattavaa ja sitä hyödynnetään järvien, virtavesien ja merensuojelussa. Tärkeimmät vedenalaiset eliöyhteisöt ja uhanalaiset lajit ovat suojelun piirissä.
- Metsäisten luontotyyppien tila paranee ja luonnonmetsien pinta-ala lisääntyy. Lahopuulajiston määrä on lisääntynyt ja metsälajisto monipuolistuu.
- Kulutukselle herkkien luontotyyppinen, kuten silikaattikalliot, kalliojyrkänteet, suot ja pienvedet säilyvät ja lajiston tila paranee. Käyttöä ei ohjata kulutukselle herkille alueille.
- Pohjavesivaikutteiden soiden ja pienvesien luonnontilaisuutta parannetaan kunnostuksilla. Suolajisto säilyy ja niiden tila paranee. Luontainen taimenkanta säilyy ja elpyy.

Teijon kansallispuisto on matalan kynnyksen kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimainen Etelä-Suomen "lähikansallispuisto": se edustaa Suomea pienoiskoossa sekä luontonsa että kävijäkuntansa puolesta.

- Teijon kansallispuisto on tunnettu retkeily- ja luontoliikuntamahdollisuuksistaan, se palvelee niin perheitä, eri lajien harrastajia kuin toimintarajoitteisia.
- Teijon kansallispuisto on helposti saavutettavissa ja sinne lähtemisen kynnys on matala.

Kansallispuiston virkistyskäyttö ja luontomatkailu on kestävä. Teijon kansallispuisto mahdollistaa luontoarvot säilyttäen eri kävijäryhmille laadukkaat puitteet terveyttä ja hyvinvointia edistävälle sekä luontosuhdetta vahvistavalle virkistyskäytölle ja luontomatkailulle. Kansallispuiston asiakaspalvelua, opastusta ja viestintää kehitetään asiakaslähtöisesti ja Metsähallituksen linjausten mukaisesti.

- Palvelurakenteiden laatu ja määrä ovat oikein mitoitettuja, suunnattuja ja sijoiteltuja luonto- ja kulttuuriperintöarvot, eri kohderyhmät, yhdenvertaisuus ja ilmastomuutos huomioiden. Ylläpidolla ja huollolla pystytään ylläpitämään alueen palveluiden taso.
- Kansallispuistossa toimitaan kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti. Luontomatkailuyrityksillä on kestävän luontomatkailun sopimus Metsähallituksen kanssa ja ne toimivat kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti tukien kansallispuiston suojelutavoitteita sekä luonto- ja kulttuuriperintöarvojen säilymistä.
- Yhteistyö ja vuorovaikutus paikallisten asukkaiden ja keskeisten toimijoiden kanssa on jatkuvaa ja kansallispuiston erilaisia käyttömuotoja yhteensovittavaa.
- Järjestettävissä tapahtumissa huomioidaan muut käyttäjät, paikalliset asukkaat, herkat alueet ja ajankohdat sekä kumuloituvat vaikutukset.
- Matildanjärveä kehitetään puiston pääsisäänkäyntinä.
- Teijon kansallispuiston kävijä ymmärtää suojelualueen arvot, suhtautuu myönteisesti luonnon ja kulttuuriperinnön suojeluun, ymmärtää toiminnan rajoitteet ja tuntee kansallispuiston säännöt. Kävijä toimii kansallispuistossa vastuullisesti sääntöjä noudattaen ja luontoarvot huomioiden. Kansallispuisto ei näyttäytyä vain toimintaympäristönä, vaan ymmärretään myös luonnonsuojelualueena, jossa on arvokkaita luontotyyppisiä ja uhanalaisia lajeja sekä kulttuuriperintöä.

Suunnittelualueella olevat arvokkaat kulttuuriympäristöt säilyvät tuleville sukupolville ja kertovat kävijöille alueen historiasta.

- Säännölliset kuntoarvioinnit, vuosihuollot ja korjaustoimet toteutetaan. Luonnonhoitotoimet tukevat arkeologisten kohteiden hoitoa.

## **Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut**

Alueelle on määritelty käytön ohjaamiseksi seuraavat vyöhykkeet:

### **Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke 914 ha (25,80 % suunnittelualueen pinta-alasta)**

**Yleismääräys:** Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.

**Osa-alueet:**

- Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke. Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä. Vyöhykkeen tavoitteet liittyvät retkeilyyn, luontomatkailuun ja luontokasvatukseen kuitenkin Natura-alueen luontoarvot huomioiden. Vyöhyke toimii suunnittelualueen virkistyskäytön ja luontomatkailun painopistealueena, jonne kävijät pääasiassa ohjataan. Vyöhykkeelle sijoittuu merkittävä osa kansallispuiston palveluvarustuksesta, mm. retkeilyreittejä, luontopolku, vuokratupa, nähtävyyksirakenteita sekä taukopaikkoja. Vyöhykkeen nykyistä palveluvarustusta kunnostetaan ja uutta kehitetään vastaamaan kasvaneen kysynnän tarpeita

### **Syrjävyöhyke 2 545 ha (71,85 %)**

**Yleismääräys:** Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokaisenoikeuksien mukaisesti.

**Osa-alueet:**

- Syrjävyöhyke. Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä pääsääntöisesti rakenneta uutta palveluvarustusta. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokaisenoikeuksien mukaisesti. Vyöhykkeen tavoitteena on alueen säilyttäminen rauhallisena ja erämaisena huomioiden Natura-alueen suojeluarvot. Syrjävyöhyke pidetään mahdollisimman luonnontilaisena, eikä vyöhykkeelle pääsääntöisesti ohjata kävijöitä tai rakenneta uutta palveluvarustusta. Jokaisenoikeuksiin perustuva liikkuminen on vapaata. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa yksittäisiä yhdysreittejä olemassa olevalle polulle tai metsätielle. Olemassa olevien reittien ylläpito on mahdollista. Avotulen teko on sallittua huolletuilla tulentekopaikoilla. Meren Isoholman saarella voidaan säilyttää toinen taukopaikoista kestävyysden näkökulmasta.

## **Erityisten luontoarvojen vyöhyke 86 ha (2,44 %)**

Yleismääräys: Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös ajallisesti rajattuja. Suojeluun varattujen alueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä rajoitusvyöhykkeitä. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan. Myös suojelualueille, joille kohdistuu huomattavaa virkistykäyttöpainetta, voidaan osoittaa tarvittaessa suositusluonteisia luontoarvovyöhykkeitä.

Osa-alueet:

- Hamarijärven koilliskulma. Suositus maihinnousun ja liikkumisen välttämiseksi lintujen pesimäaikana 15.4.–31.7. välisenä aikana. Pesimäaikana alueelle ei ohjata myöskään tapahtumia. Rajoitusalue voidaan toteuttaa järjestyssäännöllä Hamarijärven koillisosassa, mikäli suositus ei ohjaa käyttöä riittävästi. Vyöhykkeen tavoitteena on ohjata alueen käyttöä niin, että linnustollisesti arvokkaat kohteet säästyvät häirinnältä niin kohteiden lähestymisen kuin maihinnousun muodossa.

## **IV Toteutus ja toimenpiteet**

Suunnitelmassa esitetään keskeisten arvojen turvaamiseksi ja alueen kehittämiseksi tarpeelliset toimenpiteet.

### **Erätalouden toimenpiteet**

- Hirvi- ja valkohäntäpeurakantoja hoidetaan kestävästi osana laajempaa kannanhoitoa vuokraamalla kansallispuiston alueet paikallisille metsästysseuroille metsästyskäyttöön. Hirven ja valkohäntäpeuran metsästys järjestetään muu käyttö huomioiden.
- Metsästystorneja käytetään ja ylläpidetään yleisen turvallisuuden kannalta sekä kannanhoidollisen metsästyksen edellytyksenä.
- Matildanjärvi toimii virkistyskalastuskohteena vuoden 2026 kevääseen saakka. Huhtikuusta 2026 alkaen järvi olisi kalastettavissa yleiskalastusoikeuksin ja sitä ylläpidetään helppona ja kaikille kalastamisesta kiinnostuneille mielekkäänä alueena.

### **Luonnonsuojelu**

- Edunvalvonnassa esim. kaavoitus, lausunnot ja sidosryhmäyhteistyö huomioidaan niin, että Teijon kansallispuiston kytkeytyneisyys säilyy ympäröiviin suojelualueisiin.
- Taimenen elinympäristöjä hoidetaan tarvittaessa osana suunnittelualueen ulkopuolisia toimenpiteitä.
- Alueen järviä, merialueita ja virtavesiä inventoidaan.
- Lehtoja ja pähkinäpensastoja kunnostetaan sekä metsä rakenteita monipuolistetaan.

- Vieraslajeja poistetaan ja esiintymiä seurataan vuosittain.
- Lajisto-inventointitietoja täydennetään tarvittaessa, esimerkiksi uhanalaisten lajien osalta.
- Ylläpidetään palojatkumoit.

## **Virkistyskäyttö ja luontomatkailu**

- Täydennetään ja kehitetään kansallispuiston esteettömiä palveluita.
- Pysäköintialueet mitoitetaan ja niitä ylläpidetään.
- Huomioidaan kokemattomammat retkeilijät kansallispuiston rakenteissa, työkaluissa, opastustauluissa ja viitoituksessa.
- Ylläpidetään Totin luontopolku ja Muurahaispolku. Jeturkastin esteettömälle reitille voidaan lisätä luontopolkuaineistoa.
- Toteutetaan opastusviestintäsuunnitelma, jossa määritetään esim. monikäyttöreiteistä viestiminen, viitoitus, reittimerkintä ja opastustaulujen sijainnit ja sisällöt.
- Kansallispuistossa pyritään ylläpitämään suurin osa nykyisistä merkityistä reiteistä, taukopaikoista ja pysäköintialueista. Muutokset ovat jatkossa todennäköisiä, sillä palveluvarustusta joudutaan sopeuttamaan resursseja vastaavaksi.
- Leiriytyminen sallitaan karttaan osoitettujen taukopaikkojen välittömässä läheisyydessä lukuun ottamatta Kariholmaa ja Kavanderinlahtea. Mikäli taukopaikka poistuu käytöstä niin poistuu myös leiriytymisoikeus. Onnelannummi on varattu ryhmien leirikäyttöön.
- Uudet merkityt ja kartoille vietävät reitit pohjautuvat maastoon jo muodostuneille, olemassa oleville vanhoille metsäteille ja poluille tai aiemmin hylätyille reittiosuuksille.
- Pyöräily sallitaan merkityillä reiteillä ja metsäteillä. Järjestyssäännöllä kielletään pyöräily Matildanjärven ja Puolakkajärven alueen pitkospuilla sekä Muurahaispolulla. Pyöräilyä ohjataan suosittelemalla joitakin reittejä.
- Ratsastus sallitaan metsäteillä.
- Palveluvarustuksen purkaminen on mahdollista kohteilla, joiden katsotaan istuvan huonosti kansallispuiston palvelutarjontaan tai ylläpito käyttöasteeseen suhteutettuna on kallista.
- Kansallispuistossa olevien asiakaskäytössä olevien vuokrattujen rakennusten ja yrityskäytössä olevia rakennuksia ylläpidetään sopimusten mukaisesti niillä toimivien luontomatkailuyritysten kanssa.

## **Kulttuuriympäristöt**

- Rakennusperintöä kunnostetaan jatkuvasti ja tehdään oikea-aikaisesti korjauksia.
- Teijon alueen arkeologiset kohteet huomioidaan alueen käytössä.
- Tietoja alueen kulttuuriperintökohteista täydennetään tarpeen mukaan.

## **Käytön ohjauksen linjaukset ja luonnonvarojen käyttö**

### **Liikkuminen ja leiriytyminen**

Pyöräily. Muuttuu. Pyöräily on sallittu merkityillä reiteillä ja metsäteillä, pois lukien Muurahaispolku ja Matildanjärven ja Punassuon alueen pitkospuut. Järjestyssäännöksen kartassa on osoitettu pyöräilyltä kielletyt reitit.

Leiriytyminen. Muuttuu. Kansallispuiston järjestyssäännössä sallitaan leiriytyminen ainoastaan osoitetuilla taukopaikoilla, pois lukien Kavanderinlahti ja Kariholma.

Tulenteko. Ei muutu. Avotulen teko on sallittua huolletuilla tulentekopaikoilla, käyttäen ainoastaan paikalle tarkoitusta varten erikseen tuotua polttopuuta. Metsäpalovaroituksen aikana tulenteko on kielletty.

### **Luonnonvarojen käyttö**

Polttopuun otto. Ei muutu. Polttopuun otto kansallispuiston alueelta on kielletty.

### **Muu käyttö**

Muu käyttö. Ei muutu. Kansallispuistoon voidaan harkinnan mukaan myöntää lupia erilaisille tapahtumille. Valtion alueilla järjestettävät kokoontumislain (30/1999) mukaiset yleisötilaisuudet edellyttävät Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Suostumusta tai lupaa edellyttävät myös sellaiset valtion alueilla järjestettävät tilaisuudet, joista voidaan olettaa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi kasvillisuudelle tai muulle lajistolle. Tällaisia tapahtumia voivat olla esim. urheilu-, suunnistus- ja muut maastotapahtumat, jotka sijoittuvat kokonaan tai osin kansallispuistoon.

### **Luontaiselinkeinot**

Alueella ei harjoiteta luontaiselinkeinoja.

### **Metsätalous**

Alueella ei ole metsätaloustoimintaa. Metsähallituksen hallinnassa olevasta alueesta 0 ha on metsätalouskäytössä ja 0 ha rajoitetussa metsätalouskäytössä.

## Käytön ohjauksen toimenpiteet ja hallinto

### Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen

- Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla. Vyöhykejaon tavoitteena on turvata luontoarvoja, ja vyöhykejako vastaa käyntimääriin.
- Järjestyssäännön laatiminen/päivitys. Päivitetty järjestyssääntö ohjaa virkistyskäyttöä luontoarvojen säilymisen kannalta suotuisaan suuntaan. Riittävällä resurssoinnilla varmistetaan järjestyssäännön valvonta ja ”pelisääntöjen” helppo löydettävyyys. Ongelmatilanteissa aktiivinen tiedottaminen on tärkeää.
- Sopimusten laatiminen. Kansallispuistossa toimivien yritysten kanssa solmitaan yhteistyösopimukset toistaiseksi voimassa oleviksi. Sopimukset perustuvat kestävän luontomatkailun periaatteisiin ja tavoitteisiin. Käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia tehdään tarvittaessa.
- Edunvalvonta. Edunvalvonnassa esim. kaavoitus, lausunnot ja sidosryhmäyhteistyö huomioidaan, että Teijon kansallispuiston kytkeytyneisyys säilyy ympäröiviin suojelualueisiin.
- Rajojen merkintä. Vuoden 2017 jälkeen kansallispuistoon lisättyjen alueiden rajat merkitään maastoon.
- Muu rakennuskanta. Luontopalveluissa on meneillään vuonna 2025 rakennuskannan selvitystyö, joka vaikuttaa Teijon luontokeskuksen ja Kirjakkalan ruukkikylän rakennuksiin. Selvitystyössä päätetään kohteiden tulevaisuudesta.

## V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin ja lajeihin on arvioitu suunnitelmaa laadittaessa ja ne esitetään perusteluineen suunnitelmassa taulukkomuodossa. Toimenpiteiden suunnittelussa on Natura-arvojen ohella pyritty huomioimaan myös muut luonto- ja lajistoarvot sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Suunnitelman tarkoituksena on kohdealueen luonnonarvojen ja lajiston elinolosuhteiden turvaaminen ja parantaminen, joten suunnitelmaan ei lähtökohtaisesti olla sisällytetty toimenpiteitä, jotka heikentäisivät kohteen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Esitetyillä toimenpiteillä ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Teijon ylängön Natura-alueen suojeluperusteisiin eikä luonnonsuojelulain (9/2023) 35 § mukaista Natura-vaikutusten arviointia ole katsottu tarpeelliseksi tässä tapauksessa. Toimenpiteiden vaikuttavuutta ja kestävyyttä seurataan jatkuvasti erillisen mittariston kautta.

Suunniteltujen toimenpiteiden ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ovat pääosin myönteisiä. Perusteena oleviin luontotyyppeihin hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutukset ovat positiivisia erityisesti suotyypeille (keidassuot, vaihettumis- ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, letot) sekä metsille (luonnonmetsät, lehdot, harjumetsät, puustoiset suot). Luonnonhoito parantaa myös ulkoiluarvoja. Poikkeuksen tekevät eräät soiden

ennallistamiskohteet, jotka pyritään toteuttamaan niin että ne eivät ole ulkoilureittien välittömässä läheisyydessä. Ennallistaminen voi aiheuttaa lyhytkestoisia haittoja, esim. työkoneiden jälkiä ja ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin. Ennallistamisen ja luonnonhoidon positiiviset vaikutukset luontotyypeille ja lajistolle arvioidaan huomattavasti suuremmiksi kuin niiden aiheuttamat haitat. Lisäksi joustavilla suojele- ja hoitotoimilla varaudutaan alueen muuttuviin olosuhteisiin.

Kansallispuiston palveluvarustuksen ylläpidolla ja opastuksen kehittämisellä retkeily- ja ulkoiluvarvot paranevat. Reittien ja rakenteiden kunnostuksessa ja rakentamisessa käytetään ratkaisuja, jotka ovat pitkäikäisiä, kestäviä sekä ilmastoystävällisiä. Ilmastomuutoksen sopeutumista on jo lähdetty toteuttamaan vähentämällä huollettavia taukopaikkoja ja pidentämällä huoltovälejä, jolloin huollon aiheuttaman liikkumisen päästöt vähenevät. Muuttuviin olosuhteisiin sopeutuvia käytön ohjauksen ja huollon ratkaisuja pyritään ottamaan puistossa käyttöön. Esimerkiksi kulttuuriperintökohteiden rakennukset ja rakenteet voivat kärsiä ilmastomuutoksen vaikutuksista, mistä syystä rakennusten ympäristöt tulisi pyrkiä pitämään avoimina. Ilmastomuutoksen lisäksi kulttuuriperinnön suojeluun ja hoidon vähenevä rahoitus sekä Kirjakkalan ruukkikylän rakennuskannan selvitystyö voivat vaikuttaa negatiivisesti kulttuuriympäristön kokonaisuuteen. Virkistyskäytöllä ja luontomatkailutoiminnalla voi olla vaikutuksia alueen luontotyypeihin ja lajeihin maaston kulumisen ja eläimiin kohdistuvan häiriön muodossa.

Vaikutukset pystytään pitämään vähäisinä puiston vyöhykejaon ja kävijöiden ohjaamisen sekä tarvittaessa reittien kestäväimisen avulla. Luontotyyppien ja lajiston puolesta häiriöherkille kohteille ei ohjata kävijöitä. Edunvalvonnalla varmistetaan, että kansallispuiston läheisyyteen suunniteltuja hankkeita ei toteuteta siten, että puiston luontotyypeille ja lajistolle aiheutuu merkittävää haittaa. Ilmastomuutoksen näkökulmasta edunvalvonnalla turvataan myös kansallispuiston kytkeytyneisyyttä ympäröiviin suojelualueisiin ja näin pyritään mahdollistamaan lajien selviytyminen. Puiston palvelutarjonnalla ja kehittämisellä tähdätään siihen, että palvelut vastaavat asiakkaiden kysyntään, alueen matkailuyrittäjät hyötyvät niistä ja palvelujen ylläpito on kustannustehokasta. Käytön ohjauksella ja opastuksella varmistetaan, että reittien käyttö on turvallista ja sujuvaa eikä aiheuta merkittävää kuormitusta alueen laji- ja luontoarvoille. Metsästysjärjestelyissä alueen muu virkistyskäyttö on huomioitu viestimällä siitä kävijöille sekä rajaamalla metsästysaikaa ja -alueita.

## Osallistaminen

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen sekä ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Teijon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman teon aikana pidettiin avoin verkkokysely, yleisötilaisuus, kaksi yhteistyöryhmän kokousta sekä kohdennettuja osallistamistilaisuuksia liittyen mm. matkailuun, pyöräilyyn, ratsastukseen, Matildan alueeseen ja Kirjakkalan ruukkikylään. Yhteistyöryhmä koostui paikallisista sidosryhmistä ja siihen kuului Salon kaupunki, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Teijon alueen kyläyhdistys, Yrityssalo, Matildedalin kalastusalueen osakaskunta, Salon seudun luonnonsuojeluyhdistys ja Varsinais-Suomen aluevastuumuseo. Osallistamisten pohjalta suunnitelmassa on huomioitu mm.

- Alueen tärkeimmät arvot
- Meriyhteyden selvittäminen taimenen nousun mahdollistamiseksi
- Kävijöiden tietoisuuden lisääminen mm. metsästyksestä, alueen muista liikkumistavoista ja kansallispuiston palveluista
- Pyöräilyreittien rajaaminen luonnonsuojelun näkökulmasta
- Ratsastukselle sopivien reittien selvittäminen

## Lisätietoa suunnittelusta

Tietoa hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta saa projektipäällikkö Johanna Koposelta, etunimi.sukunimi@metsa.fi. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelleeseen projektiryhmään kuuluivat lisäksi: Tanja Tenhunen, Simon Andersson, Laura Lehtonen ja Johanna Ruusunen.